

זֶה נֶחֱשׁ הָרַע, וְנִגְעַע זֶהוּ מִי שְׂרוּכֵב
עַל הַנְּחֹשׁ. רָעָה וְנִגְעַע הֵם כְּאֶחָד.
וְאִף עַל גֵּב שֶׁשְׁנִינוּ שֶׁנִּגְעַע אֵלּוּ נִגְעִי
בְּנֵי אָדָם שֶׁיִּצְאוּ מֵאָדָם, שֶׁהָרִי כָּל
אוֹתָן שָׁנִים שֶׁלֹּא קָרַב אָדָם
לְאִשְׁתּוֹ, רוּחוֹת טְמֵאָה הֵיוּ בְּאוֹת
וּמִתְחַמְּמוֹת מִמֶּנּוּ וּמוֹלִידוֹת מִמֶּנּוּ,
וְאֵלֶּה נִקְרָאִים נִגְעִי בְּנֵי אָדָם.

וְהָרִי נֹאמֵר, שֶׁשֶּׁשְׁבֵּן אָדָם בְּחִלּוּמוֹ
וְלֹא שׁוֹלֵט בְּגוּפוֹ וְהַגּוֹף שׁוֹכֵף,
רוּחַ טְמֵאָה בָּאָה וְשׁוֹרָה עָלָיו,
וְלִפְעָמִים רוּחוֹת נִקְבוֹת טְמֵאוֹת
בְּאוֹת וְקִרְבוֹת אֵלָיו וּמוֹשְׁכוֹת
אוֹתוֹ אֲלֵיהֶן וּמִתְחַמְּמוֹת מִמֶּנּוּ,
וּמוֹלִידוֹת אַחַר כֵּף רוּחוֹת וּמִזִּיקִים
[נִגְעֵי בְּנֵי אָדָם, כְּמוֹ בְּנֵי אָדָם], וְלִפְעָמִים
נִרְאִים כְּמֵרֵאָה בְּנֵי אָדָם, פָּרֵט לְזֶה
שְׂאִין לָהֶם שְׁעֵרוֹת בְּרֵאשׁ.

וּבְבִלְיַשׁ לֵשׁ לְאָדָם לְהִשְׁמַר מִלְּפָנֶיהֶם
כְּדֵי שֶׁיִּלְךְ בְּדַרְכֵי הַתּוֹרָה וְלֹא
יִטְמָא עִמָּם, שֶׁהָרִי אֵין לָךְ מִי
שֶׁיִּשָּׁן בְּלִילָה בְּמִטָּתוֹ וְלֹא טוֹעֵם
טַעַם מוֹת וְיוֹצֵאת נִשְׁמָתוֹ מִמֶּנּוּ,
וְכִיּוֹן שֶׁנִּשְׁאָר הַגּוֹף בְּלִי נִשְׁמָה
קְדוּשָׁה, רוּחַ טְמֵאָה זְמִינָה וְשׁוֹרָה
עָלָיו וְנִטְמָא. וְהָרִי בְּאֶרְנוֹ דְּכַר,
שְׂאִין לְאָדָם לְהַעֲבִיר יָדָיו עַל עֵינָיו
בְּבִקְרָה, מִשׁוּם שֶׁהָרִי רוּחַ טְמֵאָה
שׁוֹרָה עֲלֵיהֶם, וְהָרִי נִתְבָּאֵר.

בֵּא רֵאָה שֶׁהָרִי יַעֲקֹב, אִף עַל גֵּב
שֶׁנִּשְׁאָהֵב עַל יָדָיו הַקְּדוּשׁ בְּרוּף הוּא,
מִשׁוּם שֶׁנִּשְׁאָר לְבָדוֹ, רוּחַ אַחֲרַת
נוֹעֲדָה לְהַזְדַּוֵּג עִמּוֹ.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, בֵּא רֵאָה מֵה
כְּתוּב בּוֹ בְּבִלְעָם הָרָשָׁע, וַיִּלְךְ
שְׂפִי. מֵהוּ שְׂפִי? יְחִידִי, כְּמוֹ
שֶׁנֹּאמֵר שְׂפִיפּוֹן עָלַי אֲרַח. כְּנֹחֵשׁ
הַזֶּה שֶׁהוֹלֵךְ יְחִידִי וְאוֹרֵב עַל
דְּרָכִים וְשִׁבְלִים, כֵּף גַּם בְּלַעַם
הָיָה הוֹלֵךְ יְחִידִי. מֵה הַטַּעַם? כְּדֵי
לְהַמְשִׁיף עָלָיו רוּחַ טְמֵאָה. שְׂפָל
מִי שֶׁהוֹלֵךְ יְחִידִי בְּזַמְנִים יְדוּעִים

בְּזַמְנָא דְּסִיְהָרָא אֲתַבְּרִיאַת וְהוּהוּ חֲסֵרָה,
וְאוּקְמוּהָ. דְּהָא כְּדִין רוּחָא מְסַאָבָא שְׁלֵטָא,
וְדָא הוּא רוּחַ רָעָה, מֵאֵן רָעָה, דָּא חוּיָא
בִּישָׂא. וְנִגְעַע, דָּא הוּא מֵאֵן דְּרַכִּיב עַל חוּיָא.
רָעָה וְנִגְעַע כְּחָדָא אֵינּוּן.

וְאִף עַל גֵּב דְּתַנִּינּוּ, דְּנִגְעַע, אֵלִין נִגְעִי בְּנֵי
אָדָם דְּנִפְקוּ מֵאָדָם. דְּהָא כָּל אֵינּוּן
שְׁנִין דְּלֹא קָרִיב אָדָם עִם אֲתַתִּיה, רוּחִי
מְסַאָבִי הוּוּ קָא אֲתַיִין וּמִתְחַמְּמֵן מִגְּמִיה
וְאוֹלִידֵן מִגְּמִיה וְהִנֵּי אֲקִרוּן נִגְעִי בְּנֵי אָדָם.

וְהָא אֲתַמַּר, דְּכַד בַּר נֶשׁ בְּחִלְמִיה וְלֹא
שְׁלִיט בְּגוּפִיה וְגוּפָא אֲשַׁתְּפַךְ, רוּחַ
מְסַאָבָא אֲתַיָּא וְשְׂרִיא עָלֵיה. וְאִית זְמַנִּין
דְּרוּחִי נוֹקְבִין מְסַאָבִין אֲתַיִין וְקָרְבָן בְּהַדִּיָּה,
וּמִשְׁכִּין לִיה בְּהַדִּיָּהוּ וּמִתְחַמְּמֵן מִגְּמִיה,
וְאוֹלִידוֹ לְבַתָּר רוּחִין וּמִזִּיקִין [נִגְעֵי בְּנֵי אָדָם נ"א
כְּגוֹנָא בְּנֵי נְשָׂא]. וְלִזְמַנִּין אֲתַחֲזִיין כְּחִיזוֹ בְּנֵי נְשָׂא
כַּר דְּלִית לוֹן שְׁעָרֵי בְּרִישָׂא.

וּבְבִלְיַשׁ אִית לִיה לְבַר נֶשׁ לְאִסְתַּמְרָא
מִקְמִיָּהוּ, בְּגִין דִּיהֵךְ בְּאֶרְחֵי
דְּאוּרִיָּתָא וְלֹא יִסְתַּאֵב בְּהַדִּיָּהוּ. דְּהָא לִית
לָךְ מֵאֵן דְּנָאִים בְּלִילָיָא בְּעַרְסִיה, דְּלֹא טַעִים
טַעֲמָא דְּמוֹתָא וְנִפְקַת נִשְׁמַתִּיה מִגְּמִיה. וְכִיּוֹן
דְּאֲשַׁתָּאר גּוּפָא בְּלֹא נִשְׁמַתָּא קְדִישָׂא, רוּחַ
מְסַאָבָא זְמִין וְשְׂרִיא עָלֵיה וְאִסְתַּאֵב. וְהָא
אוּקְמִנָא מְלָה, דְּלִית לִיה לְבַר נֶשׁ לְאִעֲבָרָא
יְדוּי עַל עֵינָיו בְּצַפְרָא. בְּגִין דְּהָא רוּחָא
מְסַאָבָא שְׂרִיא עָלֵיהוּ וְכוּ' וְהָא אֲתַמַּר.

תָּא חֲזִי, דְּהָא יַעֲקֹב אִף עַל גֵּב דְּאֲתַרְחִים
קְמִיה קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא, בְּגִין דְּאֲשַׁתָּאר
בְּלַחֲדוּדִי, רוּחָא אַחֲרָא הָוָה זְמִין לְאִזְדַּוּגָא
בְּהַדִּיָּה.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, תָּא חֲזִי, מֵה כְּתִיב בֵּיה בְּהָהוּא רָשָׁע דְּבִלְעָם, וַיִּלְךְ

אָפּלוּ בַעִיר בְּמִקְוֹת יְדוּעִים, מוֹשֵׁף עֲלֵיו רוּחַ טְמֵאָה.

רַבֵּן בְּכָל זְמַן לֹא יֵלֵךְ אָדָם יְחִידִי בַדֶּרֶךְ וּבַעִיר, אֲלֵא בְּמִקְוֹם שְׁבִינֵי אָדָם הוֹלְכִים וְשׁוֹבִים וְנִמְצְאִים שָׁם, וְעַל כֵּן לֹא יֵלֵךְ אָדָם יְחִידִי בַלַּיְלָה, הוֹאִיל וּבִנְי אָדָם לֹא נִמְצְאִים, וְהִינּוּ הַטַּעַם שֶׁלֹּא תֵלִין נִבְלָתוֹ, שֶׁלֹּא לְהַחֲזִיק גּוֹף מֵת בְּלֵי רוּחַ עַל הָאָרֶץ בַּלַּיְלָה. מִשּׁוֹם כֵּךְ אוֹתוֹ בַּלְעָם הִרְשַׁע הָיָה הוֹלֵךְ יְחִידִי כְּנֹחֵשׁ הַזֶּה, כִּמּוֹ שֶׁבְּאַרְוֵהוּ. וַיֹּאבֵק אִישׁ עִמּוֹ. מַה זֶה וַיֹּאבֵק?

[שְׁאֵמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לׁוֹי, מִלְּפָד שֶׁעָלָה אָבֶק בְּרַגְלֵיהֶם עַד כִּסֵּא הַקְּבוּד. כְּתוּב כִּינּוּן בְּהַאֲבִקוּ עִמּוֹ, (וְכַתוּב (נַחֲסוּ א) אָבֶק רַגְלָיו. וְאוֹתוֹ מִלֵּאד שָׂרוּ שֶׁל עֵשׂוּ הָיָה, וְהוּא סְמָאֵל לְכֹן דִּיעוּ הוּא שֶׁעָלָה אָבֶק רַגְלָיו עַד כִּסֵּא הַקְּבוּד, שֶׁהוּא מִקְוֹם הַמְּשֻׁפָּט]. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, מִן אָבֶק. אָבֶק טָפַל לְעֶפֶר. מַה בֵּין עֶפֶר לְאָבֶק? זֶה אָבֶק שֶׁנִּשְׁאָר מִהָאֵשׁ וְלֹא עוֹשֶׂה פְרוֹת [בְּעוֹלָם] לְעוֹלָמִים, עֶפֶר שֶׁכָּל הַפְרוֹת יוֹצְאִים מִמֶּנּוּ, וְהוּא כָּלֵל שֶׁלְמַעְלָה וּמִטָּה.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אִם כֵּךְ, מַה זֶה מִקְוִים מְעַפֵּר דָּל? אָמַר לוֹ, כִּמְשֻׁמְעוֹ, אָבֶל בְּגוֹן זֶה מִקְוִים מְעַפֵּר דָּל מִשּׁוֹם שֶׁאֵין לוֹ מַעְצָמוּ כְלוּם, וּמֵאוֹתוֹ עֶפֶר יֵצֵא דָל שֶׁאֵין בוֹ כְלוּם, וּמֵאוֹתוֹ עֶפֶר כָּל הַפְרוֹת וְכָל טוֹב הָעוֹלָם יוֹצְאִים מִמֶּנּוּ וְבוֹ נַעֲשִׂים כָּל מַעֲשֵׂי הָעוֹלָם, כִּמּוֹ שֶׁכְּתוּב (קַהֲלַת א) הַכֹּל הִיָּה מִן הָעֶפֶר וְהַכֹּל שָׁב אֶל הָעֶפֶר.

וְשִׁנְיָנוּ, הַכֹּל הִיָּה מִן הָעֶפֶר - אָפּלוּ גִלְגָּל חֲמָה, אָבֶל אָבֶק לֹא עוֹשֶׂה

שְׁפִי, מֵהוּ שְׁפִי, יְחִידָאִי. כִּמָּה דַּאֲתָ אָמַר שְׁפִיפּוֹן עֲלֵי אֶרֶח, כִּהֵאִי חוּיָא דְאֲזִיל יְחִידָאִי וְכַמִּין עֲלֵי אֶרֶחִין וְשְׁבִילִין. הֵכִי נָמִי בַלְעָם הָוָה אֲזִיל יְחִידָאִי. מָאִי טַעְמָא בְּגִין לְאַמְשָׁכָא עֲלֵיהּ רוּחָא מְסַאָבָא. דְּכָל מָאן דְאֲזִיל יְחִידָאִי בְּזַמְנִין יְדִיעֵן, אָפִילוּ בְּמֵתָא, בְּאַתְרִין יְדִיעֵן מְשִׁיף עֲלֵיהּ רוּחָא מְסַאָבָא.

בְּגִין כֵּךְ, בְּכָל זְמַנָּא לֹא יִהְיֶה בַר נֶשׁ יְחִידָאִי בְּאַרְחָא בְּמֵתָא אֲלֵא בְּאַתְרֵי דְבִנְי נֶשָׂא אֲזִילִין וְתַבִּין וּמִשְׁתַּפְּחִין תַּפְּזִין, וְעַל דָּא לֹא יִהְיֶה בַר נֶשׁ יְחִידָאִי בַּלַּיְלָה הוֹאִיל וּבִנְי נֶשָׂא לֹא מִשְׁתַּפְּחִי, וְהִינּוּ טַעְמָא דְלֹא תֵלִין נִבְלָתוֹ. (דף קע ע"א) דְּלֹא לְקַיִמָּא גּוּפָא מֵיִתָּא בְּלֹא רוּחָא עַל אֶרְעָא בַּלַּיְלָה. בְּגִין כֵּךְ הֵהוּא רִשָׁע דְּבַלְעָם הָוָה אֲזִיל יְחִידָאִי כִּהֵאִי נַחֲשׁ כִּמָּה דְאוּקְמוּהָ.

וַיֹּאבֵק אִישׁ עִמּוֹ, מָאִי וַיֹּאבֵק. (גליון דְאָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לׁוֹי, מִלְּפָד דְסָלִיקוּ אָבֶק בְּרַגְלֵיהוֹן עַד כִּרְסֵי וְקֵרָא. כְּתוּב הִכָּא בְּהַאֲבִקוּ עִמּוֹ, וְכְתוּב (נַחֲסוּ א) אָבֶק רַגְלָיו, וְהוּא מִלֵּאד שָׂרוּ שֶׁל עֵשׂוּ הָיָה, וְהוּא סְמָאֵל. בְּגִין כֵּךְ, דִּיעוּ הוּא שֶׁעָלָה אָבֶק רַגְלָיו עַד כִּסֵּא הַקְּבוּד, שֶׁהוּא מִקְוֹם הַמְּשֻׁפָּט). רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר מִן אָבֶק. אָבֶק טָפַל לְעֶפֶר, מַה בֵּין עֶפֶר לְאָבֶק. דָּא אָבֶק דְאִשְׁתָּאֵר מִן נוּרָא וְלֹא עֶבֶד אֵיבִין (בְּעוֹלָמָא) לְעוֹלָמִין. עֶפֶר דְּכָל אֵיבִין נִפְקֵי מִגְּוִיָּה וְאִיהוּ כָּלְלָא בְּעִילָא וְתַתָּא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה אִי הֵכִי מָאִי (שְׁמוּאֵל א ב) מִקְוִים מְעַפֵּר דָּל. אָמַר לִיהּ כִּמְשֻׁמְעוֹ, אָבֶל בְּהֵאִי גְוֹנָא מִקְוִים מְעַפֵּר דָּל, בְּגִין דְלִית לִיהּ מְגִרְמִיָּה כְלוּם, וּמֵהֵהוּא עֶפֶרָא נִפְקַ דְּלִית לִיהּ כְלוּם, וּמֵהֵהוּא עֶפֶרָא נִפְקֵי מִגְּוִיָּה וּבִיָּה אֲתַעְבִּידוּ כָּל עוֹבְדֵי דְעוֹלָמָא כִּמָּה דְכְּתוּב, (קַהֲלַת א) הַכֹּל הִיָּה מִן הָעֶפֶר וְהַכֹּל שָׁב אֶל הָעֶפֶר.

וְתַנְיָנָן הַכֹּל הִיָּה מִן הָעֶפֶר וְאָפִילוּ גִלְגָּל חֲמָה. אָבֶל אָבֶק לֹא עֶבֶד פִּירִין וְאֵיבִין (לְעוֹלָמָא) לְעוֹלָמִין, וּבְגִין כֵּךְ וַיֹּאבֵק אִישׁ, דְאִתְּיָא בְּהֵהוּא אָבֶק